ביצה

עין יעקב

geulaquiz.com

פרק א

א ביצה פרק א - אוּשְׁפִּזְיכְנֵיהּדְּרַב פָּפָּא, וַאֲמְרֵי לָהּ: הַהוּא גַּבְרָא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא, וַהֲוּ לֵיהּ הַנָּךְ בֵּיצִים מִשַּׁבָּת לְיוֹם־טוֹב, אָתָא לְקַמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ: מַהוּ לְמֵיכְלִינְהוּ לְמָחָר? אָמַר לֵיהּ: זִיל הָאִידְנָא וְתָא לְמָחָר, דְּרַב לָא מוּקִים אֲמוֹרָא עִלּוּיֵיהּ מִיּוֹמָא טָבָא לְחַבְרֵיהּ, מִשּׁוּם שִׁכְרוּת. כִּי אָתָא לְמָחָר, אָמַר לֵיהּ: אִכּוּ הַשְׁתָּא, אִישְׁתְּלָאי וַאֲמְרֵי לָךְ: רַב וְרַבִּי יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן, [הָא] אָמַר רָבָא: הִלְכְתָא כְּוָתֵיהּ דְּרַב בְּהַנֵּי תְּלָת, בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא.

פרק ב

א ביצה פרק ב - א תָּנוּ רַבָּנָן: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ בְּהִלְכוֹת יוֹם־טוֹב. יָצְתָה כַּת רִאשׁוֹנָה, אָמַר: הַלָּלוּ בַּעֲלֵי פִּטָּסִין. כַּת שְׁנִיָּה, אָמַר: הַלָּלוּ בַּעֲלֵי חֲבִיּוֹת. כַּת שְׁלִישִׁית, אָמַר: הַלָּלוּ בַּעֲלֵי כַּדִּין. כַּת רְבִיעִית, אָמַר: הַלָּלוּ בַּעֲלֵי לָגִינִין. כַּת חֲמִישִׁית, אָמַר: הַלָּלוּ בַּעֲלֵי כוֹסוֹת. הִתְחִילוּ כַּת שִׁשִּׁית לָצֵאת, אָמַר: הַלָּלוּ בַּעֲלֵי מְאֵרָה. נָתַן עֵינָיו בַּתַּלְמִידִים, הִתְחִילוּ פְּנֵיהֶם מִשְׁתַּנִּין. אָמַר לָהֶם: בָּנַי, לֹא לָכֶם אֲנִי אוֹמֵר, אֶלָּא לְהַלָּלוּ שֶׁיָּצְאוּ, שֶׁמַּנִּיחִין חַיֵּי עוֹלָם וְעוֹסְקִין בְּחַיֵּי שָׁעָה. בִּשְׁעַת פְּטִירָתָן אָמַר לָהֶם: (נחמיה ח׳:י׳) ״לְכוּ אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים, וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים, וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאֵין נָכוֹן לוֹ, כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדֹנֵינוּ, וְאַל תֵּעָצֵבוּ, כִּי חֶדְוַת ה׳ הִיא מָעֻזְּכֶם״. מַאי ״כִּי חֶדְוַת ה׳ הִיא מָעֻזְּכֶם״? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: בָּנַי, לְווּ עָלַי וְקַדְּשׁוּ קֶדֶשֶׁת הַיּוֹם, וְהַאֲמִינוּ בִּי, וַאֲנִי פּוֹרֵעַ.

ב אָמַר מַר: שֶׁמַּנִּיחִין חַיֵּי הָעוֹלָם וְעוֹסְקִין בְּחַיֵּי שָׁעָה. וְהָא שִׁמְחַת יוֹם־טוֹב, מִצְוָה הִיא! רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר: שִׁמְחַת יוֹם־טוֹב רְשׁוּת! דְּתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין לוֹ לְאָדָם בְּיוֹם־טוֹב, אֶלָּא או אוֹכֶל וְשׁוֹתֶה, או יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: חֶלְקֵהוּ, חֶצְיוֹ לַה׳ וְחֶצְיוֹ לָכֶם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר: (דברים ט״ז:ח׳) ״עֲצֶרֶת לַה׳ אֱלֹהֶיךָ״, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר: (במדבר כ״ט:ל״ה) ״עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם״. הָא כֵּיצַד? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: או כֻּלּוֹ לַה׳, או כֻּלּוֹ לָכֶם. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר: חֶלְקֵהוּ, חֶצְיוֹ ״לַה׳״ וְחֶצְיוֹ ״לָכֶם״. מַאי ״לְאֵין נָכוֹן לוֹ״? [אָמַר רַב חִסְדָּא]: לְמִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין. אִיכָּא דְּאָמְרִי: לְמִי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ לְהָנִיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין, אֲבָל מִי שֶׁהָיָה לוֹ לְהָנִיחַ וְלֹא הִנִּיחַ, פּוֹשֵׁעַ הוּא.

ג וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: הָרוֹצֶה שֶׁיִּתְקַיְּמוּ נְכָסָיו, יִשְׁתַּע בָּהֶם אֶדֶר, שֶׁנֶּאֱמַר: (תהילים צ״ג:ד׳) ״אַדִּיר בַּמָּרוֹם ה׳״. אִי־נַמִי: ׳אִידָּרָא׳ כִּשְׁמֵיהּ, כִּדְאָמְרִי אִינְשֵׁי: מַאי ׳אִידָּרָא׳? דְּקַיְימָא לְדָרֵי־דָּרִי. תַּנְיָא נַמִי הָכִי: שָׁדָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אֶדֶר אֵינָהּ נִגְזֶלֶת וְאֵינָהּ נֶחְמֶסֶת, וּפְרוֹתֶיהָ מִשְׁתַּמְּרִין.

ד ב תָּנֵי רַב תַּחְלִיפָא אַחוּהָ דְּרַבְנָאי חוֹזְנָאָה: כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִין לוֹ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכִּפּוּרִים, חוּץ מֵהוֹצָאַת שַׁבָּתוֹת, וְהוֹצָאַת יָמִים טוֹבִים, וְהוֹצָאַת בָּנָיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה, שֶׁאִם פּוֹחֵת, פּוֹחֲתִין לוֹ, וְאִם הוֹסִיף, מוֹסִיפִין לוֹ. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ: מַאי קְרָאֲהּ? (תהלים פא) ״תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר, בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ״, אֵיזֶהוּ חַג שֶׁהַחֹדֶשׁ מִתְכַּסֶּה בּוֹ? הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה! וּכְתִיב: (תהלים פא) ״כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב״. מַא מַשְׁמַע, דְּהַאי ׳חֹק׳, לִישָׁנָא דְּמִזְוֹנֵי הוּא? דִּכְתִיב: (בראשית מ״ז:כ״ב) ״וְאַךְ אַדְמַת הַכֹּהֲנִים לְבַדָּם לֹא קָנָה, כִּי חֹק לַכֹּהֲנִים מֵאֵת פַּרְעֹה״. מַר זוּטְרָא אָמַר מֵהָכָא: (משלי ל׳:ח׳) ״הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי״. תַּנְיָא: אָמְרוּ עָלָיו עַל שַׁמַּאי הַזָּקֵן, כָּל יָמָיו הָיָה אוֹכֵל לִכְבוֹד שַׁבָּת; מָצָא בְּהֵמָה נָאָה, אוֹמֵר: ״זוֹ לְשַׁבָּת״. מָצָא אַחֶרֶת נָאָה הֵימֶנָּה, מַנִּיחַ אֶת הָרִאשׁוֹנָה וְאוֹכֵל אֶת הָאַחֲרוֹנָה. אֲבָל הִלֵּל הַזָּקֵן, מִדָּה אַחֶרֶת הָיְתָה בּוֹ, שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו הָיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: (תהילים ס״ח:כ׳) ״בָּרוּךְ ה׳ יוֹם יוֹם״. תַּנְיָא נַמִי הָכִי: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מֵחַד שַׁבָּתָא, לְשַׁבָּתָא. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: ״בָּרוּךְ ה׳ יוֹם יוֹם״.

ה ג אָמַר רַב חָמָא בְּרַבִּי חֲנִינָא: הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לַחֲבֵרוֹ, אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמות לד) ״וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו״. [מֵיתִיבִי: (שם לא) ״לָדַעַת כִּי אֲנִי ה׳ מְקַדִּשְׁכֶם״, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: מֹשֶׁה! מַתָּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי, וְשַׁבָּת שְׁמָהּ, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִתְּנָהּ לְיִשְׂרָאֵל. לֵךְ וְהוֹדִיעַ אוֹתָם. מִכָּאן אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: הַנּוֹתֵן פַּת לְתִינוֹק, צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לְאִמּוֹ. לָא קַשְׁיָא, הָא, בְּמַתָּנָה דַּעֲבִידָא לְאִגְלוּיֵי, הָא, בְּמַתָּנָה דְּלָא עֲבִידָא לְאִגְלוּיֵי. שַׁבָּת נַמִי, מַתָּנָה דַּעֲבִידָא לְאִגְלוּיֵי! מַתַּן שְׂכָרָהּ לָא עֲבִידָא לְאִגְלוּיֵי. אָמַר מַר: מִכָּאן אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: הַנּוֹתֵן פַּת לְתִינוֹק, צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לְאִמּוֹ. מַאי עָבִיד לֵיהּ? שַׁיּוֹף לֵיהּ מִשְׁחָא, וּמָלֵי לֵיהּ כּוּחְלָא. וְהָאִידְנָא דְּחַיְּשִׁינַן לִכְשָׁפִים, מַאי? אָמַר רַב פָּפָּא: שַׁיֵּף לֵיהּ מֵאוֹתוֹ הַמִּין]. אָמַר רַבִּי (יוסי) [יוֹחָנָן] מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי: כָּל מִצְוָה שֶׁנָּתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, נָתַן לָהֶם בְּפַרְהֶסְיָא, חוּץ מִשַּׁבָּת, שֶׁנָּתַן לָהֶם בְּצִנְעָא, שֶׁנֶּאֱמַר: (שם לא) ״בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״. אִי הָכִי, לָא לִיעַנְשׁוּ גּוֹיִם עֲלֵיהּ? שַׁבָּת אוֹדְעִינְהוּ, מַתַּן שְׂכָרָהּ לָא אוֹדְעִינְהוּ. וְאִי בָּעֵית אֵימָא: מַתַּן שְׂכָרָהּ נַמִי אוֹדְעִינְהוּ, נִשְׁמָה יְתֵרָה לָא אוֹדְעִינְהוּ. דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: נְשָׁמָה יְתֵרָה (נתן) [נוֹתֵן] הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּאָדָם עֶרֶב שַׁבָּת, וּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת נוֹטְלִין אוֹתָהּ הֵימֶנּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמות לד) ״שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ״, כֵּינָן שֶׁשָּׁבַת, וַוי, אָבְדָה נֶפֶשׁ.

ו הַהוּא סַמְיָא, דַּהֲוָה מְסַדֵּר מַתְנִיתָא קַמֵּיהּ דְּמַר שְׁמוּאֵל. חַזְיֵיהּ דַּהֲוָה עָצִיב. אָמַר לֵיהּ: אַמַּאי עַצִּיבַת? אָמַר לֵיהּ: דְּלָא אוֹתִיבִי עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין. אָמַר לֵיהּ: סְמוֹךְ אַדִּידִי. לְשָׁנָה, חַזְיֵיהּ דַּהֲוָה עָצִיב, [אָמַר לֵיהּ: אַמַּאי עַצִּיבַת? אָמַר לֵיהּ: דְּלָא אוֹתִיבִי עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין]. אָמַר לֵיהּ: פּוֹשֵׁעַ אַתְּ! לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרֵי, וּלְדִידָךְ אָסוּר!

ז שׁוּב מַעֲשֶׂה בְּתַלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵּית הִלֵּל, שֶׁהֵבִיא עוֹלָתוֹ לַעֲזָרָה לִסְמֹךְ עָלֶיהָ. מְצָאוֹ תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי. אָמַר לוֹ: מַה זּוֹ, סְמִיכָה?! אָמַר לֵיהּ: מַה זּוֹ, שְׁתִיקָה?! שְׁתֹק וּבְזִיפָּה וְהָלַךְ לוֹ. אָמַר אַבַּיֵי: הִלְכָךְ, הַאי צוּרְבָא מֵרַבָּנָן דְּאָמַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ מִלְּתָא, לָא לֵיהֲדַר לֵיהּ מִלְּתָא טְפֵי מִמַּאי דְּאָמַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ, דְּאִיהוּ אָמַר לֵיהּ: ״מַה זּוֹ, סְמִיכָה״! וְאִיהוּ אָמַר לֵיהּ: ״מַה זּוֹ, שְׁתִיקָה״!

ח בָּעָא מִינֵּיהּ רַב אַוְיָא סָבָא מֵרַב הוּנָא: בְּהֶמָה, חֶצְיָהּ שֶׁל נָכְרִי וְחֶצְיָהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מַהוּ לְשָׁחְטָהּ בְּיוֹם־טוֹב? אָמַר לֵיהּ: מֵתָר! אָמַר לֵיהּ: וְכִי מַה בֵּין זֶה לְנֵדָרִים וּנְדָבוֹת? אָמַר לֵיהּ: עוּרְבָא פָּרַח. כִּי נָפַק, אָמַר לֵיהּ רַבָּה בְּרֵיהּ: לָאו הֵינוּ רַב אַוְיָא סָבָא, דְּמִשְׁתַּבַּח לֵיהּ מַר בְּגַוֵּיהּ, דְּגַבְרָא רַבָּה הוּא? אָמַר לֵיהּ: וּמָה אַעֲבִיד לֵיהּ? אֲנִי הַיּוֹם: (שה״ש ב) ״סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים״, וּבָעָא מִינָּאי מִלְּתָא, דְּבָעְיָא טַעְמָא.

ט מַעֲשֶׂה בְּשִׁמְעוֹן הַתֵּימְנִי, שֶׁלֹּא בָּא אֶמֶשׁ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. בְּשַׁחֲרִית מְצָאוֹ יְהוּדָה בֶּן בָּבָא, אָמַר לֵיהּ: מִפְּנֵי מָה לֹא בָאתָ אֶמֶשׁ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ? אָמַר לוֹ: בַּלֶּשֶׁת בָּאָה לְעִירֵנוּ וּבִקְּשָׁה לַחֲטֹף אֶת כָּל הָעִיר, וְשָׁחַטְנוּ לָהֶם עֶגֶל, וְהֶאֱכַלְנוּם, וּפִטַּרְנוּם לְשָׁלוֹם.

י [מִשְׁנָה. שִׁלשָׁה דְּבָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מַתִּיר וַחֲכָמִים אוֹסְרִים; פָּרָתוֹ יוֹצְאָה בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ וְכוּ׳].

יא גמ׳ לְמֵימְרָא, דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, חָדָא פָּרָה הַוְיָא לֵיהּ? וְהָאָמַר רַב, וְאִמְּרֵי לָהּ, אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: תְּלִיסַר אַלְפֵי עֶגְלֵי הֲוָה מְעַשֵּׂר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מֵעֶדְרֵיהּ כָּל שַׁתָּא וְשַׁתָּא! תָּנָא: לֹא שָׁלוּ הָיְתָה, אֶלָּא שֶׁל שְׁכֵנְתּוֹ הָיְתָה, וּמִתּוֹךְ שֶׁלֹּא מִחָה בָּהּ, נִקְרֵאת עַל שְׁמוֹ.

פרק ג

א ביצה פרק ג - ד תַּנְיָא: לֹא יֹאכַל אָדָם שׁוּם וּבָצָל מֵרֹאשׁוֹ, אֶלָּא מֵעָלָיו, וְאִם אָכַל, חֲרֵי זֶה רַעֲבְתָּן. כַּיּוֹצֵא בּוֹ: לֹא יִשְׁתֶּה אָדָם כּוֹסוֹ בְּבֵת אַחַת, וְאִם שָׁתָה, חֲרֵי זֶה גַּרְגְּרָן: תָּנוּ רַבָּנָן: הַשּׁוֹתֶה כּוֹסוֹ בְּבֵת־אַחַת חֲרֵי זֶה גַּרְגְּרָן, שְׁנַיִם, דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שְׁלֹשָׁה, מִגַּסֵּי־הָרוּחַ.

ב ה אָמַר רָמֵי בַּר (חמא) [אַבָּא]: חֲצוּבָא, מְקַטְּעָא רַגְלֵיהוֹן דִּרְשִׁיעֵיָא. נְטִיעָה, מְקַטְּעָא רַגְלֵיהוֹן דְּקַצָּבֵיָא וּבוֹעֲלֵי נְדוּת. תּוּרְמוּסָא, מְקַטְּעָא רַגְלֵיהוֹן דְּשׁוֹנְאֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: (שופטים י׳:ו׳) ״וַיִּסְּפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה׳, וַיַּעַבְדוּ אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעַשְׁתָּרוֹת וְגוֹ׳, וַיַּעַזְבוּ אֶת ה׳ וְגוֹ׳ וְלֹא עָבָדוּהוּ״. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר: ״וַיַּעַזְבוּ אֶת ה׳״, אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא עָבָדוּהוּ? אֶלָּא, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר ״וְלֹא עָבָדוּהוּ״? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אֲפִלּוּ כְּתוּרְמוּס זֶה, שֶׁשּׁוֹלְקִין אוֹתוֹ שִׁבְעָה פְּעָמִים וְאוֹכְלִין אוֹתוֹ בְּקִנּוּחַ סְעוּדָה, לֹא עֲשָׂאוּנִי בָּנַי.

ג ו תָּנָא מִשְׁמֵיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר: מִפְּנֵי מַה נִּתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל? מִפְּנֵי שֶׁעֲזִין הֵן. (שֶׁנֶּאֱמַר: (דברים לג) ״מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ״ וְ)תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: ״מִימִינוֹ, אֵשׁ דָּת לָמוֹ״, רְאוּיִין הָיְתָה לָהֶם דָּת שֶׁל אֵשׁ. אֵיכָא דְּאָמְרֵי: דָּתֵיהֶן שֶׁל אֵלּוּ, אֵשׁ, שֶׁאֹכְלָה (לא) נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אֵין כָּל (בריה) [אֻמָּה וְלָשׁוֹן] יְכוֹלָה לַעֲמֹד בִּפְנֵיהֶם. הֵינוּ דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: שְׁלֹשָׁה עַזִּין הֵן; יִשְׂרָאֵל בָּאֻמּוֹת. כֶּלֶב בַּחַיּוֹת. תַּרְנְגוֹל בָּעוֹפוֹת. תַּנְיָא: אַף עֵז בִּבְהֵמָה דַּקָּה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף צָלָף בָּאִילָנוֹת.

ד ז מִשְׁנָה. אוֹמֵר אָדָם לְחֲנָנִי: מַלֵּא לִי כְּלִי זֶה, אֲבָל לֹא בְּמִדָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה כְּלִי שֶׁל מִדָּה, לֹא יְמַלְּאֶנּוּ. מַעֲשֶׂה בְּאַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית, שֶׁהָיָה מְמַלֵּא אֶת מִדּוֹתָיו מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב וְנוֹתְנָן לַלָּקוֹחוֹת בְּיוֹם־ טוֹב. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: אַף בַּמּוֹעֵד (היה) עוֹשֶׂה כֵּן, מִשּׁוּם בְּרוּרֵי הַמִּדּוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף בַּחֹל עוֹשִׂין כֵּן מִפְּנֵי מְצוּי הַמִּדּוֹת. [גְּמָרָא]. תָּנָא: אַף בַּמּוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵּן, מִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. תָּנוּ רַבָּנָן: הוּא כִּנֵּס שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גַּרְבֵי יַיִן מִן בְּרוּרֵי הַמִּדּוֹת. וַחֲבֵרוֹ כִּנֵּס שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גַּרְבֵי שֶׁמֶן מִן מְצוּי הַמִּדּוֹת, וְהֵבִיאוּם לִפְנֵי הַגִּזְבָּרִים בִּירוּשָׁלַיִם. אָמְרוּ לָהֶם: אֵין אַתֶּם זְקוּקִים לְכָךְ. אָמְרוּ לָהֶם: אַף אָנוּ אֵין רְצוֹנֵנוּ בְּכָךְ. אָמְרוּ לָהֶם: הוֹאִיל וְהֶחְמַרְתֶּם עַל עַצְמְכֶם (לכו ו)עֲשׂוּ בָּהֶן צָרְכֵי רַבִּים, דְּתַנְיָא: גָּזַל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִמִּי גָּזַל, יֵלֵךְ וְיַעֲשֶׂה מֵהֶן צָרְכֵי רַבִּים. מַאי הִיא? רַב חִסְדָּא: בּוֹרוֹת, שִׂיחִין וּמְעָרוֹת.

ה ח אָמַר רַב: לְעוֹלָם אַל יִמְנַע אָדָם עַצְמוֹ מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת, דַּאֲנָא וְלֵוִי חֲוִינָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי, כִּי אֲמָרָה לְהָא שְׁמַעְתָּא, בְּאוֹרְתָּאאֲמַר: מֻתָּרִין בַּאֲכִילָה, בְּצַפְרָאאֲמַר: מֻתָּרִין לְקַבֵּל. אֲנָא, דַּהֲוָא בֵּי מִדְרְשָׁא, הַדְרִי בִּי, לֵוִי, דְּלָא הֲוָה בֵּי מִדְרְשָׁא, לָא הָדַר בֵּיהּ.

פרק ד

א ביצה פרק ד - ט אָמַר רַב נָתָן בַּר אַבָּא, אָמַר רַב: עַתִּידִי בָּבֶל, יוֹרְדֵי גֵּיהִנָּם הֵם, [כִּי הָא דְּשַׁבְּתַאי בַּר מָרִינוּס אִקְּלַע לְבָבֶל. בָּעָא מִינַּיְהוּ עִסְקָא, וְלָא יְהָבוּ לֵיהּ. מְזוֹנֵי, מֵיזַן נַמֵּי לָא זַיְנוּהוּ. אָמַר: הַנֵּי, מֵעֲרֶבְרַב קָא אַתּוּ, דִּכְתִיב: (דברים י״ג:י״ח) ״וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ״, כָּל הַמְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מִזַּרְעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ מִזַּרְעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ]. וְאָמַר רַב נָתָן בַּר אַבָּא, אָמַר רַב: כָּל הַמְצַפֶּה לְשֻׁלְחָן חֲבֵרוֹ, הָעוֹלָם חָשׁךְ בַּעֲדוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: (איוב ט״ו:כ״ג) נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה, יָדַע כִּי נָכוֹן בְּיָדוֹ יוֹם חֹשֶׁךְ״. רַב חִסְדָּא אָמַר: אַף חַיָּיו אֵינָן חַיִּים. תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁלֹשָׁה, חַיֵּיהֶם אֵינָן חַיִּים, אֵלּוּ הֵן: הַמְצַפֶּה לְשֻׁלְחָן חֲבֵרוֹ, וּמִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מוֹשֶׁלֶת עָלָיו, וּמִי שֶׁיִּסּוּרִין מוֹשְׁלִין בְּגוּפוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף מִי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא חָלוּק אֶחָד. וְתַנָּא קַמָּא, אַמַּאי לָא חָשִׁיב לָהּ? אֶפְשָׁר דִּמְעַיֵּין בְּמָאנֵיהּ.

פרק ה

א ביצה פרק ה - תָּנָן, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: נָזִיר לֹא יָחֹף רֹאשׁוֹ בָּאֲדָמָה, מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁוִיראֶת הַשֵּׂעָר.

ב תָּנוּ רַבָּנָן: חֲמִשָּׁה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בְּגַחֶלֶת: הַגַּחֶלֶת כְּרִגְלֵי הַבְּעָלִים, וְשַׁלְהֶבֶת בְּכָל מָקוֹם. גַּחֶלֶת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ מוֹעֶלֶת בָּהּ, וְשַׁלְהֶבֶת, לֹא נֶהֱנֵין וְלֹא מוֹעֲלִין. גַּחֶלֶת שֶׁל גּוֹיִם אֲסוּרָה, וְשַׁלְהֶבֶת מֻתֶּרֶת. הַמּוֹצִיא גַּחֶלֶת לִרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּב, וְשַׁלְהֶבֶת פָּטוּר. הַמַּדֵּר הֲנָאָה מֵחֲבֵרוֹ, אָסוּר בְּגַחֶלְתּוֹ וּמַתָּר בְּשַׁלְהַבְתּוֹ.

ג תָּנוּ רַבָּנָן: אֵלּוּ הֵן מִדְבָּרִיּוֹת, וְאֵלּוּ הֵן בֵּיתִיּוֹת; מִדְבָּרִיּוֹת, כָּל שֵׁיּוֹצְאוֹת בְּפֶסַח וְרוֹעוֹת בָּאֲפָר, וְנִכְנָסוֹת בִּרְבִיעָה רִאשׁוֹנָה. וְאֵלּוּ הֵן בֵּיתִיּוֹת: כָּל שֵׁיּוֹצְאוֹת וְרוֹעוֹת חוּץ לַתְּחוּם וּבָאוֹת וְלָנוֹת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵלּוּ וְאֵלּוּ בֵּיתִיּוֹת הֵן, אֶלָּא, אֵלּוּ הֵן מִדְבָּרִיּוֹת? כָּל שֵׁיּוֹצְאוֹת וְרוֹעוֹת בָּאֲפָר וְאֵין נִכְנָסִין לַיִּשּׁוּב לֹא בִּימוֹת הַחַמָּה וְלֹא בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים.

ד הַדֶּרֶן עָלָךְ מַסֶּכֶת בֵּיצָה